

Agenda europeană a Republicii Moldova

bilanțul anului 2024

Introducere

2024 a fost un an plin de realizări pentru Republica Moldova. Agenda europeană a fost marcată de deschiderea efectivă a negocierilor de aderare la Uniunea Europeană în cadrul primei Conferințe Interguvernamentale, desfășurate pe 25 iunie la Luxembourg.

Acest eveniment istoric a pus în mișcare mai multe procese esențiale pentru integrarea europeană a Republicii Moldova. A fost regândit mecanismul de coordonare a eforturilor instituțiilor publice în procesul de pregătire pentru aderare la UE. A fost instituită funcția de viceprim-ministru pentru integrare europeană, numit negociatorul-șef, definită componența echipei de negociere și lansată activitatea Biroului pentru Integrare Europeană (BIE).

Desfășurarea Conferinței Interguvernamentale a permis apoi, din punct de vedere procedural, lansarea screeningului bilateral, un pas esențial pentru următoarele etape de negocieri. Astfel, până la sfârșitul lui 2024, a fost finalizată analiza tuturor capitolului din Clusterul 1, Valori fundamentale, ceea ce creează premisele tehnice pentru deschiderea negocierilor pentru clusterul respectiv în prima jumătate a anului 2025.

În afară de procesul de aderare propriu-zis, dialogul politic și de securitate a continuat să se aprofundeze, Republica Moldova fiind prima țară terță care a semnat cu UE un Parteneriat pentru Securitate și Apărare. În același timp, pe dimensiunea economică a fost anunțat Planul de Creștere Economică pentru Moldova, care va aduce 1.8 miliarde de euro în modernizarea țării în următorii trei ani.

Acestea sunt doar câteva din rezultatele remarcabile obținute în 2024 în procesul de integrare europeană, la realizare cărora au fost implicate sute de persoane din instituțiile statului, societatea civilă, mediul academic și de afaceri.

Pe această cale, mulțumim tuturor celor care au muncit cu dedicație pentru a aduce Moldova mai aproape de Uniunea Europeană!

Pași fermi spre UE

Integrarea europeană – prioritatea zero a Guvernului Republicii Moldova

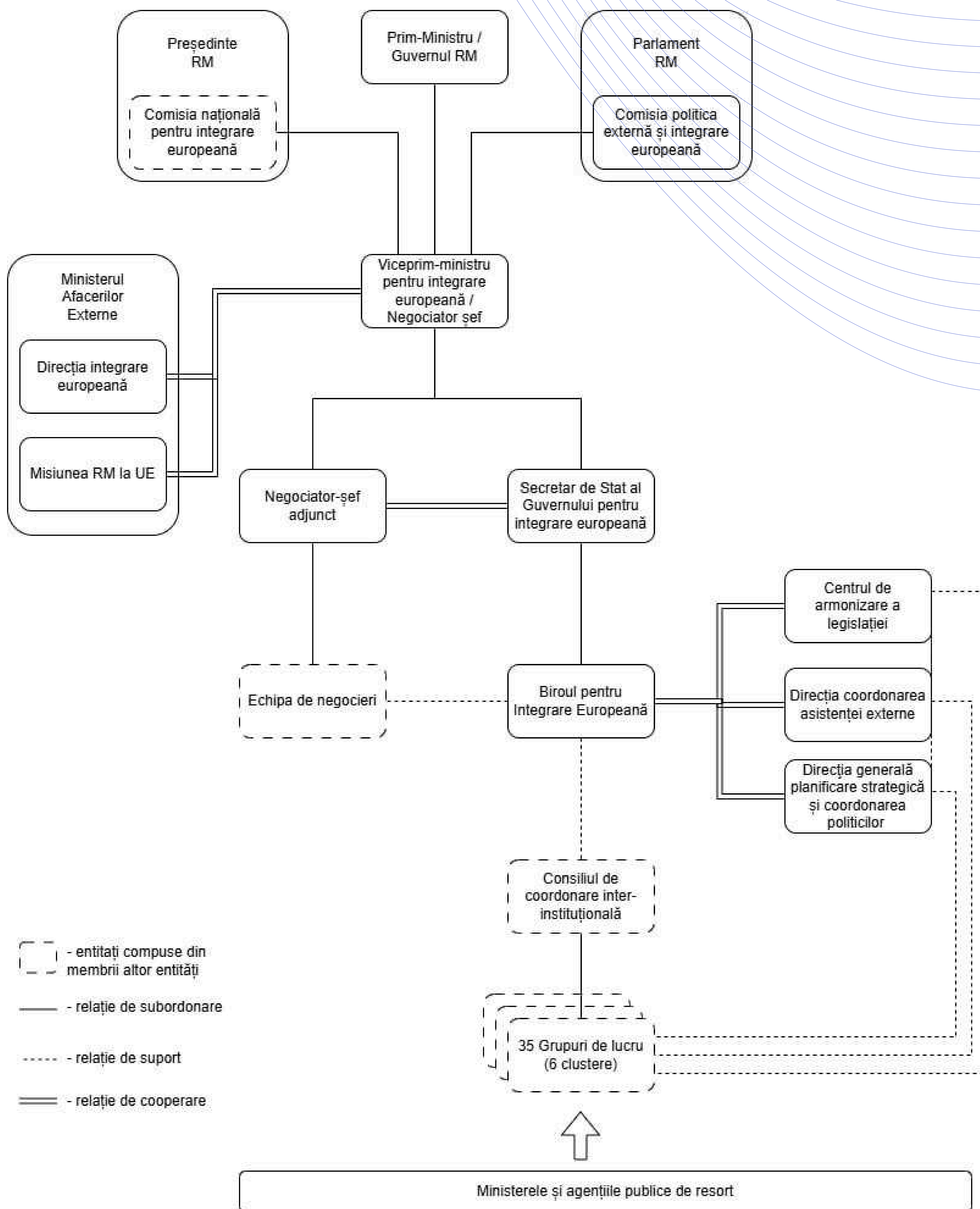
La 1 februarie 2024, Parlamentul Republicii Moldova a instituit funcția de viceprim-ministru pentru integrare europeană, care a preluat de la Ministerul Afacerilor Externe portofoliul de integrare europeană (Hotărârea Parlamentului nr. 5/2024). La 5 februarie, Președinta Maia Sandu o numește pe Cristina Gherasimov în funcția de viceprim-ministră pentru integrare europeană și negociatoare-șefă a Republicii Moldova pentru aderare la UE.

Biroul pentru Integrare Europeană și-a început activitatea și a preluat coordonarea procesului de integrare europeană

Biroul pentru Integrare Europeană preia la 13 martie 2024, de la Ministerul Afacerilor Externe atribuțiile ce țin de integrarea europeană. Misiunea de bază a BIE este să coordoneze eforturile instituțiilor publice în îndeplinirea criteriilor de aderare la UE, precum și implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană. În aceeași zi, este aprobat Mecanismul de coordonare* a procesului de aderare și modul de organizare și funcționare a echipei de negociere.

*Mecanismul de coordonare interinstituțională a procesului de integrare europeană

Sursa: www.gov.md, Anexa 1 la HG nr. 180 din 13.03.2024

Parlamentul a adoptat Declarația cu privire la integrarea europeană a Republicii Moldova

La 21 martie 2024, prin adoptarea Declarației cu privire la integrarea europeană a Republicii Moldova, deputații fac apel către cetățeni la unitate către un viitor pașnic și european al țării noastre.

„Doar aderarea la Uniunea Europeană va asigura viitorul țării în calitate de stat suveran, neutru, integru și democratic, iar calea ireversibilă de integrare și aderare europeană este proiect de prioritate națională al Republicii Moldova. UE este un partener de nădejde, este un teritoriu al păcii.”

Republica Moldova a realizat toate cele 9 recomandări ale Comisiei Europene

La 7 iunie 2024, Comisia Europeană informează Consiliul UE că Republica Moldova a realizat ultimele recomandări din avizul său din iunie 2022 privind cererea de aderare a Republicii Moldova la UE, ceea ce a permis statelor membre să avanseze în discuțiile privind cadrul de negocieri oferit țării noastre și a făcut posibilă convocarea primei Conferințe interguvernamentale.

Cei nouă pași au vizat reforma justiției, îmbunătățirea cadrului electoral, deoligarhizarea, combaterea corupției, criminalității organizate și spălării banilor, consolidarea capacităților administrative, cooperarea cu societatea civilă și respectarea drepturilor omului. Ultimele recomandări implementate de Republica Moldova au ținut de desemnarea Procurorului General în urma unui concurs transparent și numirea judecătorilor care au promovat vettingul la Curtea Supremă de Justiție.

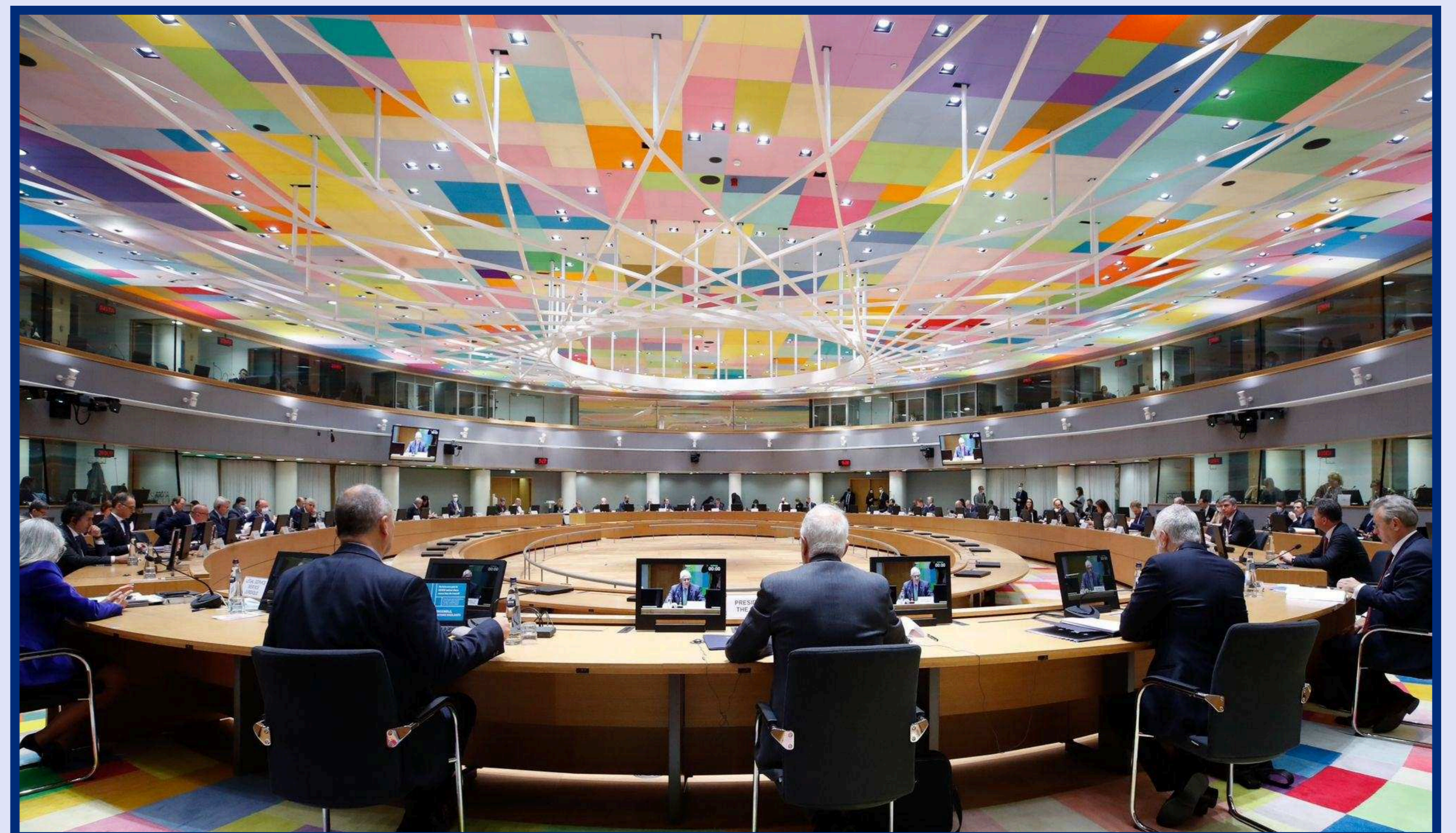

Președinta Maia Sandu a semnat decretul privind inițierea negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană

Pe 21 iunie 2024, Președinta Republicii Moldova Maia Sandu a semnat decretul privind inițierea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană.

În aceeași zi, Guvernul a aprobat poziția generală de negociere a Republicii Moldova pentru prima Conferință interguvernamentală RM - UE. Documentul a fost consultat în cadrul Comisiei Naționale pentru Integrare Europeană (CNIE), prezidate de șefa statului.

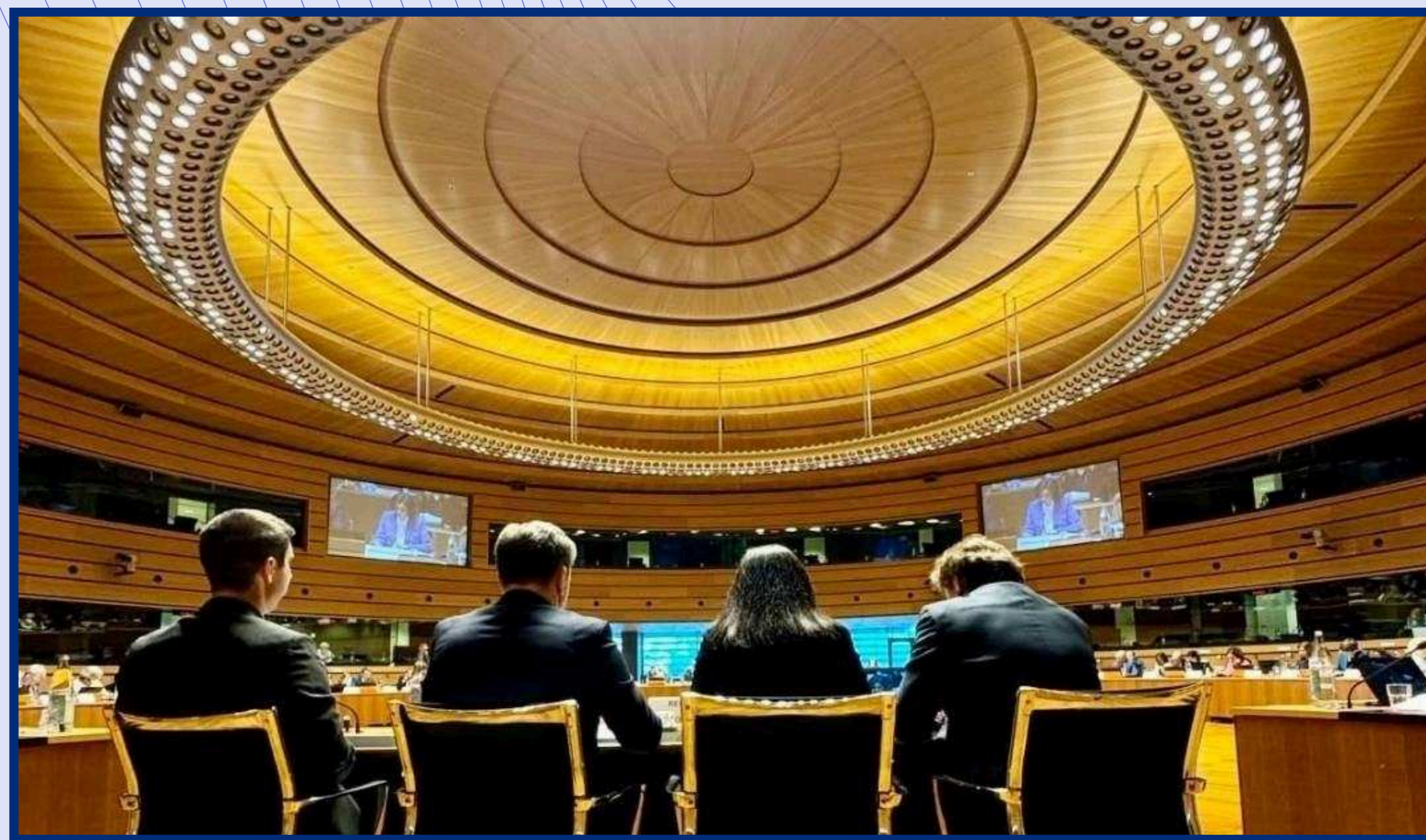
Consiliul UE a adoptat cadrul de negocieri care stabilește principiile de bază care vor ghida procesul de aderare al Republicii Moldova

În baza realizării celor 9 recomandări, pe 21 iunie, cele 27 de state membre ale UE aprobă cadrul de negocieri - documentul strategic care va ghida negocierile de aderare pe parcursul următorilor ani.

UE declară că extinderea Uniunii este o investiție geostrategică în pace, securitate, stabilitate și prosperitate, precum și motorul îmbunătățirii condițiilor socioeconomice pentru cetățeni.

La Luxembourg s-a desfășurat prima Conferință interguvernamentală Republica Moldova – UE, care a marcat deschiderea oficială a negocierilor de aderare

La 25 iunie 2024, la Luxembourg, a fost organizată Prima Conferință interguvernamentală pentru deschiderea negocierilor de aderare cu Republica Moldova, pe finalul Președinției belgiene a Consiliului UE. Delegația Republicii Moldova a fost condusă de prim-ministrul Dorin Recean.

Conferințele interguvernamentale sunt reuniuni la nivel ministerial între statul candidat și țările membre ale UE în cadrul cărora se iau deciziile importante privind negocierile de aderare, precum deschiderea grupurilor de capitole sau închiderea capitolelor de negocieri. Următoarea reuniune de acest nivel va avea loc cu prilejul deschiderii negocierilor pentru grupul de capitole privind valorile fundamentale (Clusterul 1).

La Bruxelles au avut loc 33 de sesiuni de analiză a legislației europene – screeningul explicativ*

Din februarie până în mai 2024, la Bruxelles au avut loc 33 de sesiuni de analiză a legislației europene. Echipele din instituțiile publice implicate în procesul de integrare europeană s-au familiarizat cu legislația europeană, așa-numitul *acquis* comunitar grupat în 6 clustere de capitole de negocieri. Screeningul explicativ este primul pas în cadrul negocierilor de aderare. Timp de aproape patru luni au fost analizate 33 de capitole.

*Ce este procesul de screening și cum funcționează acesta?

Procesul de screening este primul pas în cadrul negocierilor de aderare.

Reprezintă examinarea analitică a acquis-ului UE.

Screeningul este un proces realizat în comun de Comisia Europeană și de țara candidată și se referă la 33 de capitole din acquis-ul UE.

Cele 33 de capitole sunt grupate în șase grupuri tematice, în conformitate cu metodologia revizuită a extinderii, elaborată în 2020.

În luna iulie a început screeningul bilateral – cea de-a doua etapă de analiză a legislației naționale în raport cu cea europeană

Pe 10 iulie 2024, Republica Moldova a început sesiunile de screening bilateral. La prima ședință, desfășurată la Chișinău, a fost examinat Capitolul 5 „Achiziții publice”. Reuniunile care au urmat au avut loc la Bruxelles, iar până la sfârșitul anului au fost analizate toate capitolele din Clusterul 1 „Valori fundamentale” și patru capitole din Clusterul 2 „Piața internă”.

În cadrul a 12 sesiuni de screening au fost făcute 172 de prezentări de țară. Fiecare reuniune de screening bilateral desfășurată a fost precedată de numeroase ședințe preparatorii și simulări organizate de BIE, toate având drept scop perfecționarea documentelor prezentate de autorități către Comisia Europeană. Screeningul bilateral se va încheia în octombrie 2025.

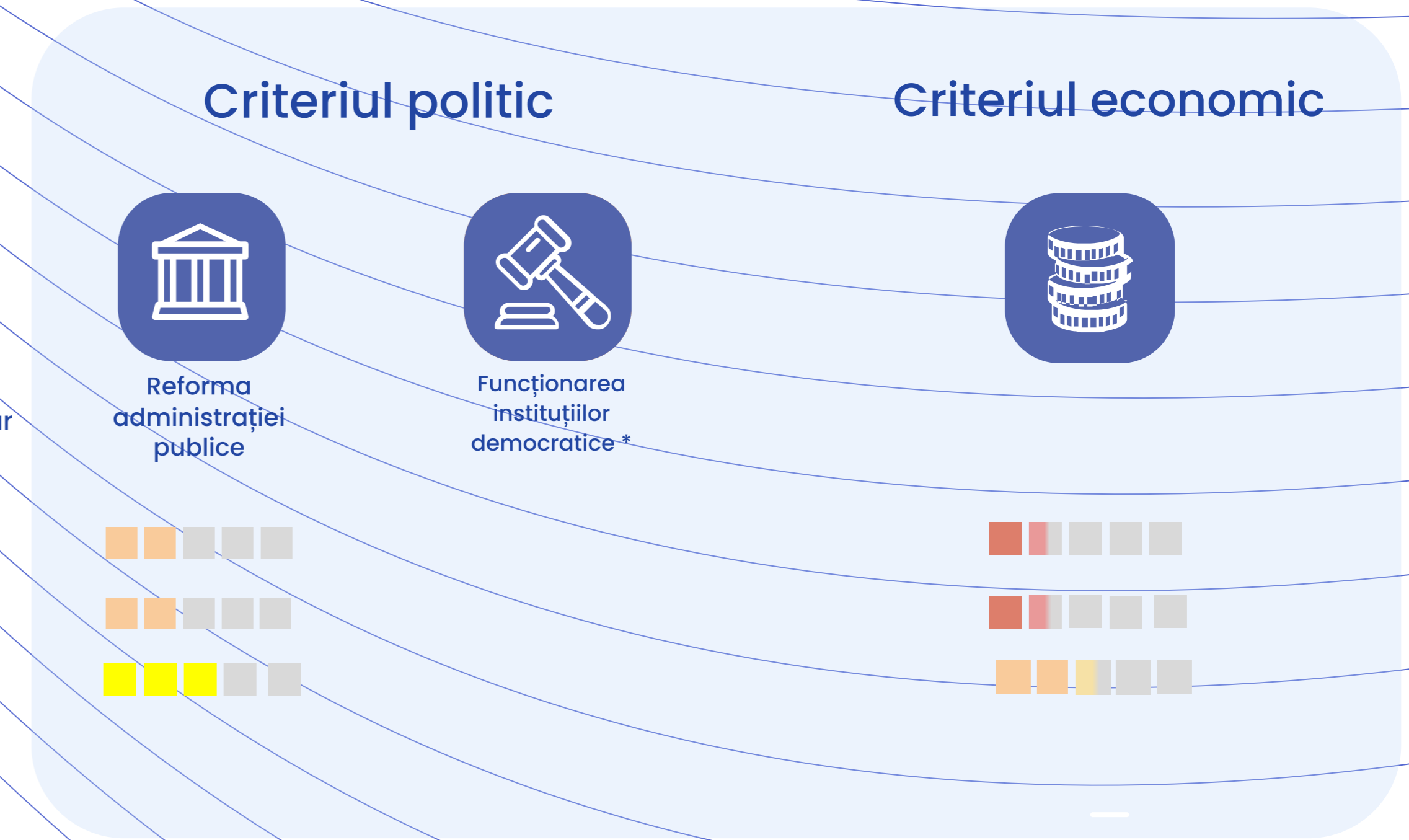

Comisia Europeană a adoptat Pachetul de Extindere 2024. Republica Moldova a înregistrat progrese în 31 din cele 33 de capitole

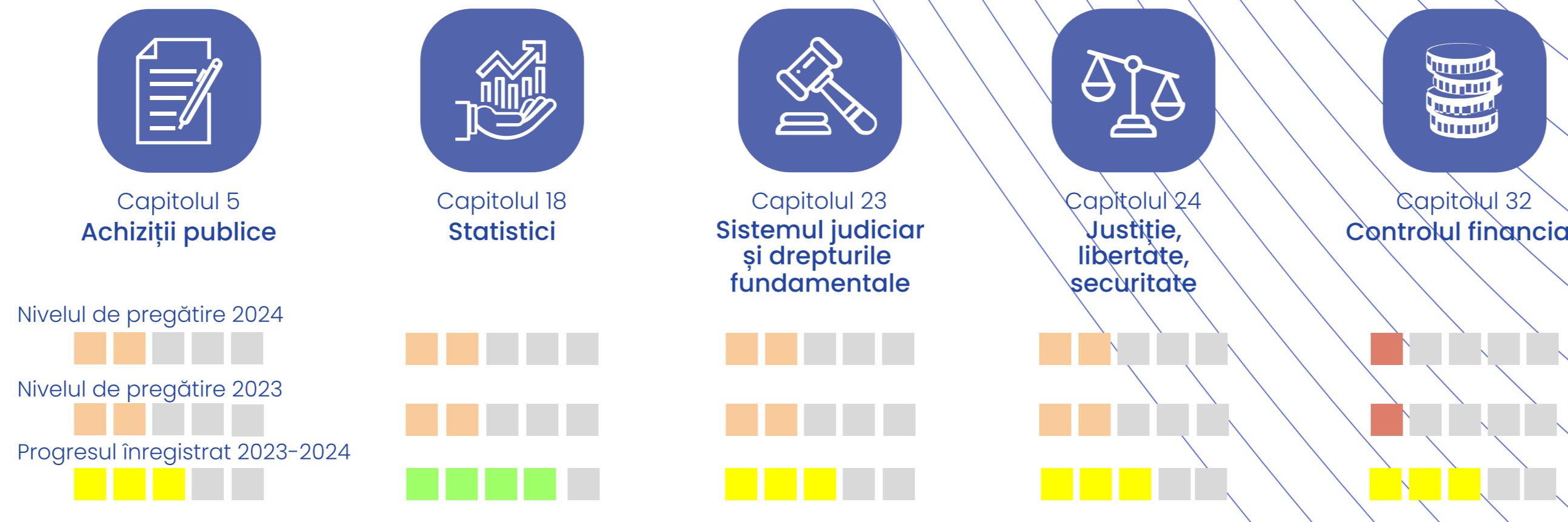
Pachetul de Extindere 2024 a constatat că am realizat progrese în 31 din cele 33 de capitole ale legislației europene analizate de către Comisia Europeană. A crescut nivelul general de pregătire* de la un an la altul pentru 5 capitole: energie (cap. 15), mediu (cap. 27), educație (cap. 26), politica regională și coordonarea instrumentelor structurale (cap. 22), uniunea vamală (cap. 29). De la obținerea statutului de țară candidată, este pentru a doua oară când Republica Moldova este inclusă în raport. Evaluarea din 2024 a luat în calcul nivelul de implementare a recomandărilor din raportul pentru 2023.

*Nivelul de pregătire și progresul înregistrat

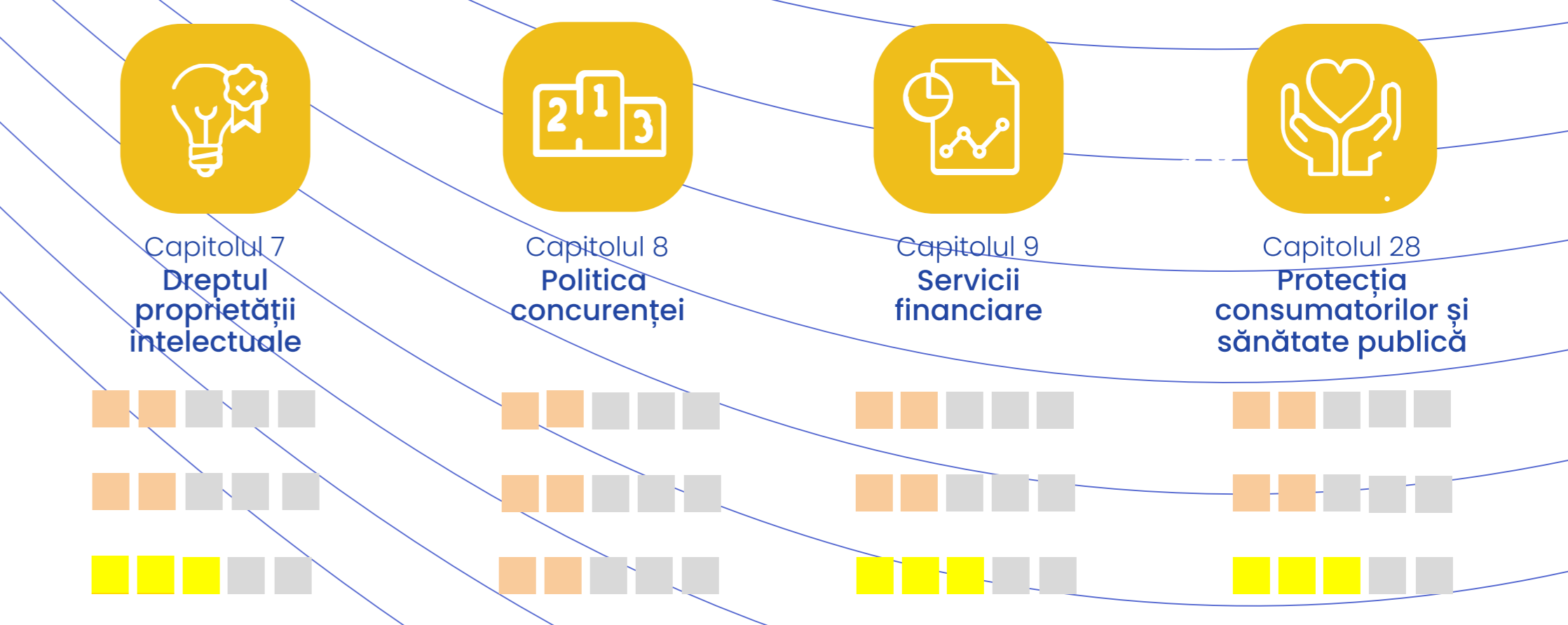
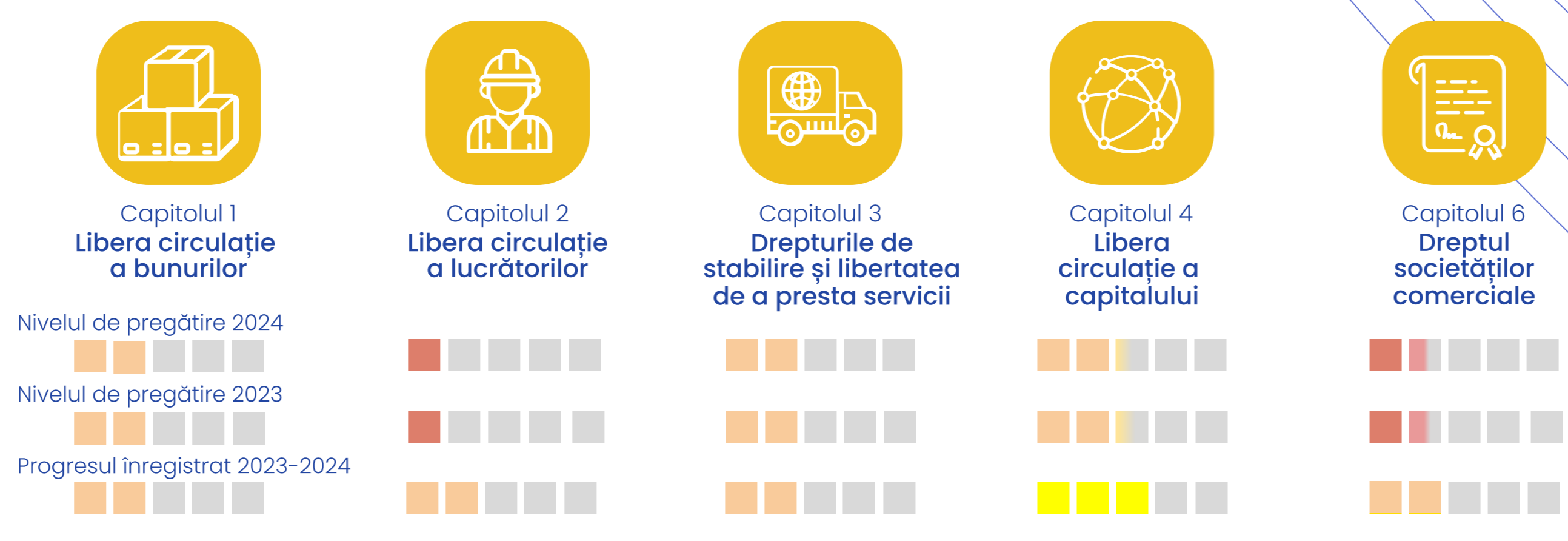
iunie 2023 - septembrie 2024

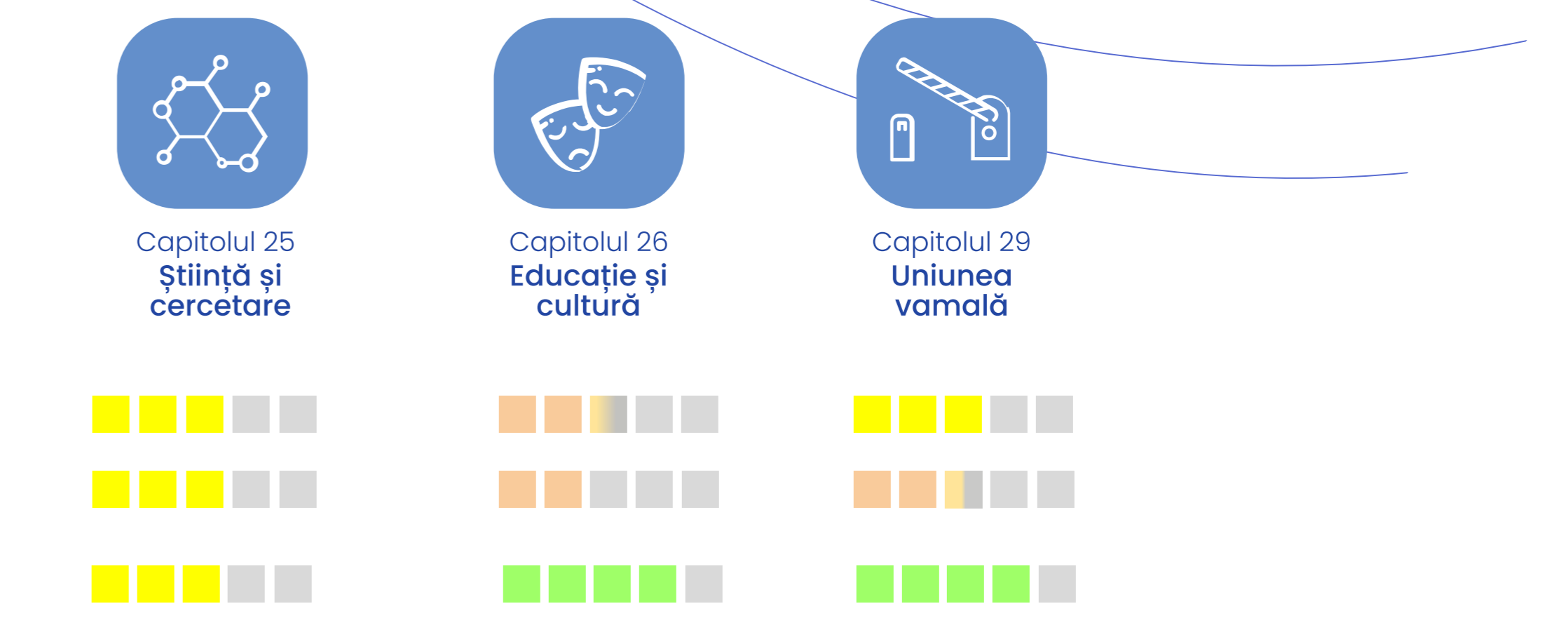
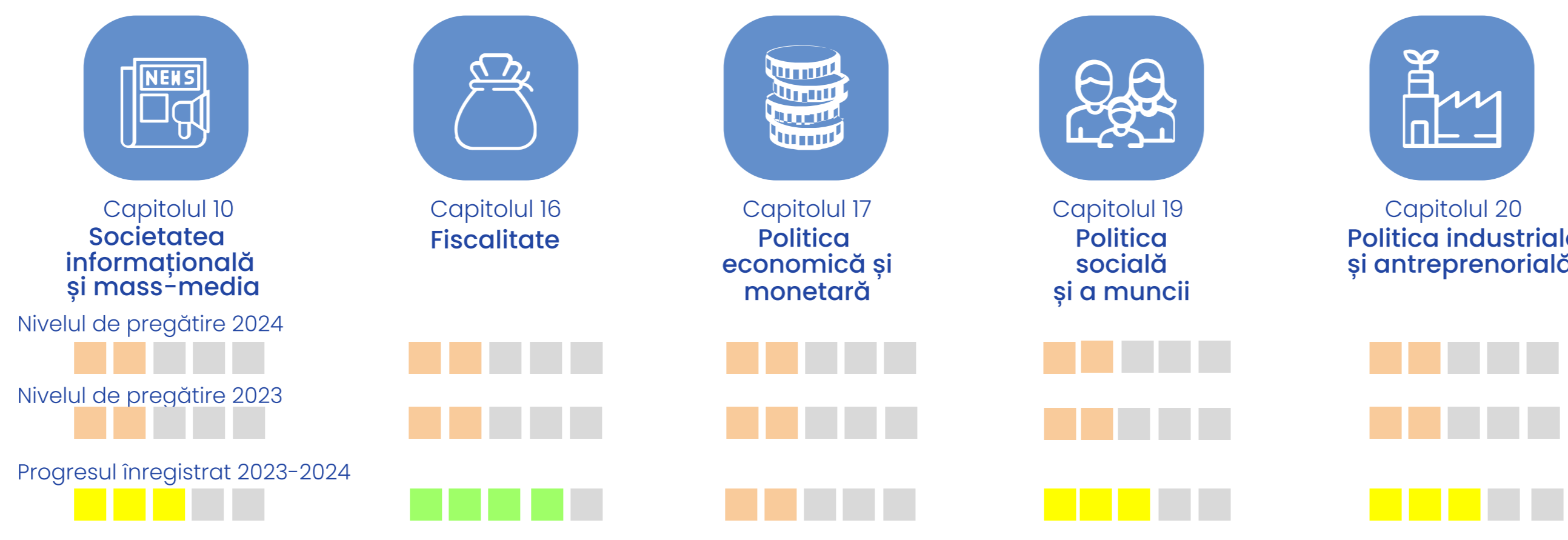
Clusterul I Valori fundamentale

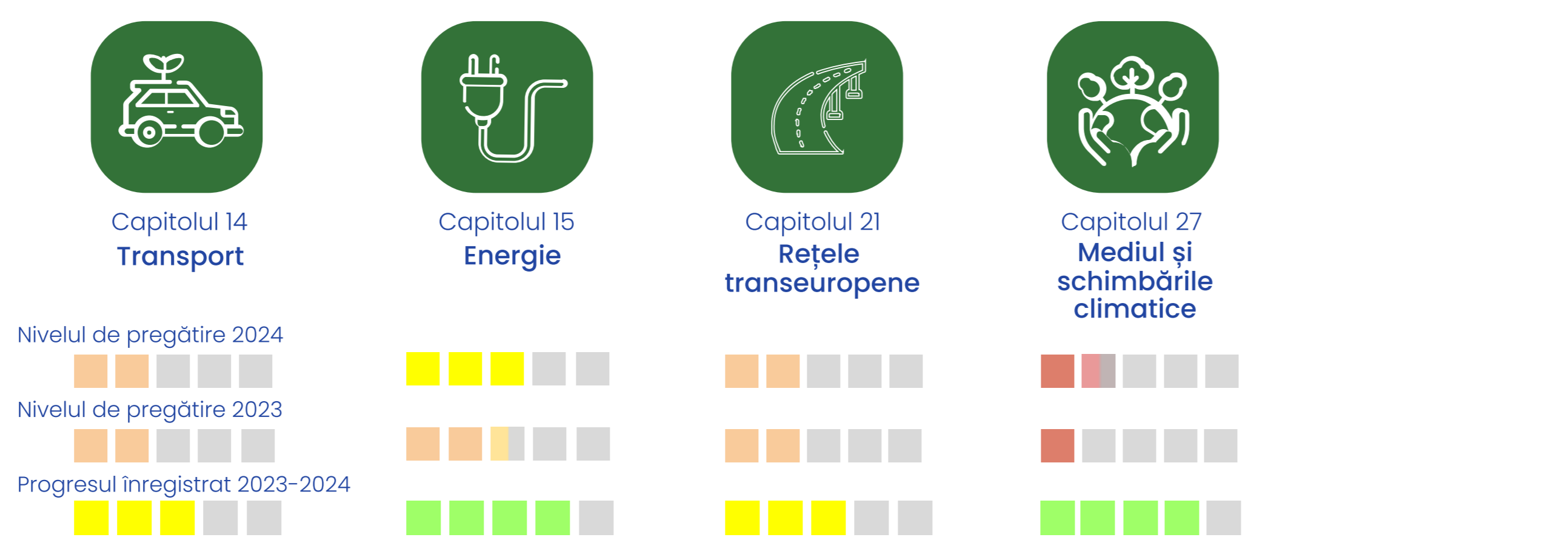
Clusterul II Piața internă

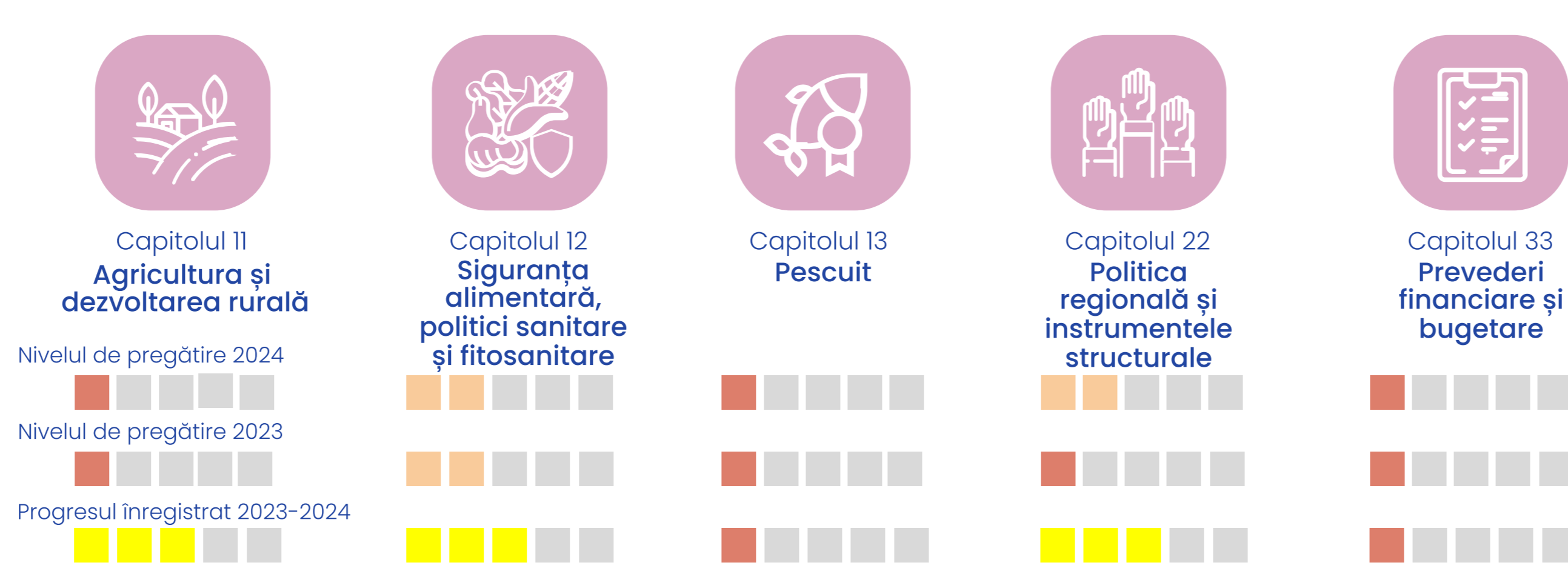
Clusterul III Competitivitate și creștere incluzivă

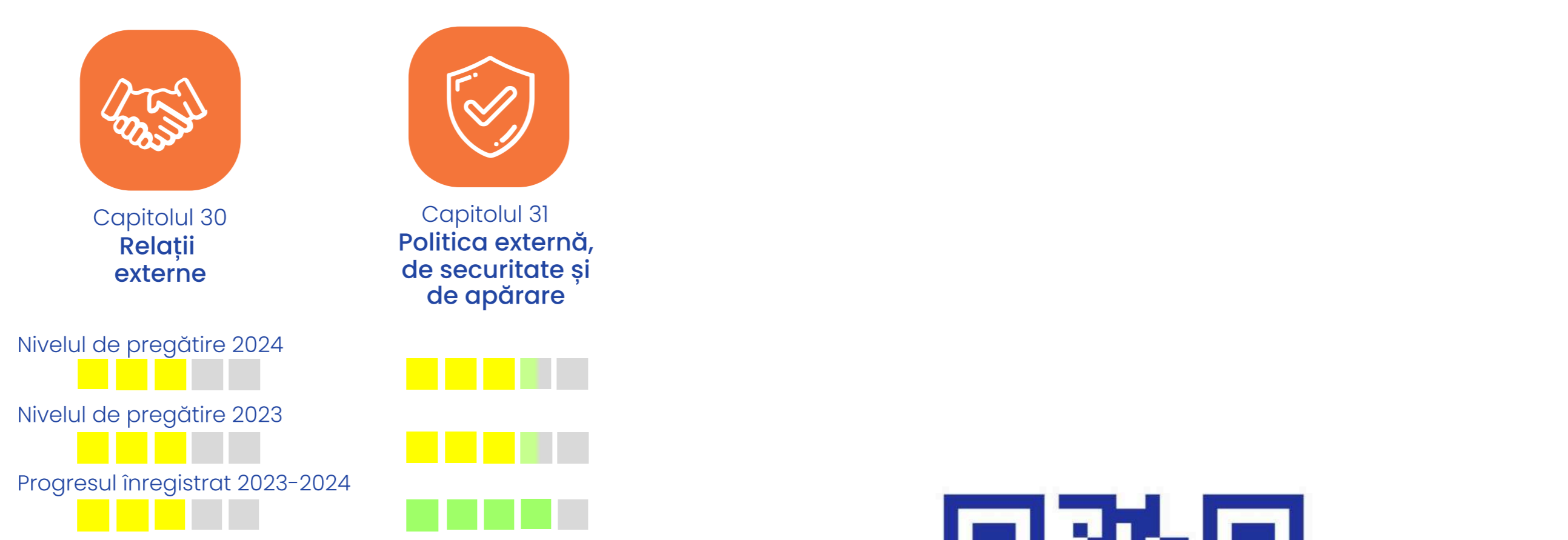
Clusterul IV Agenda verde și conectivitatea sustenabilă

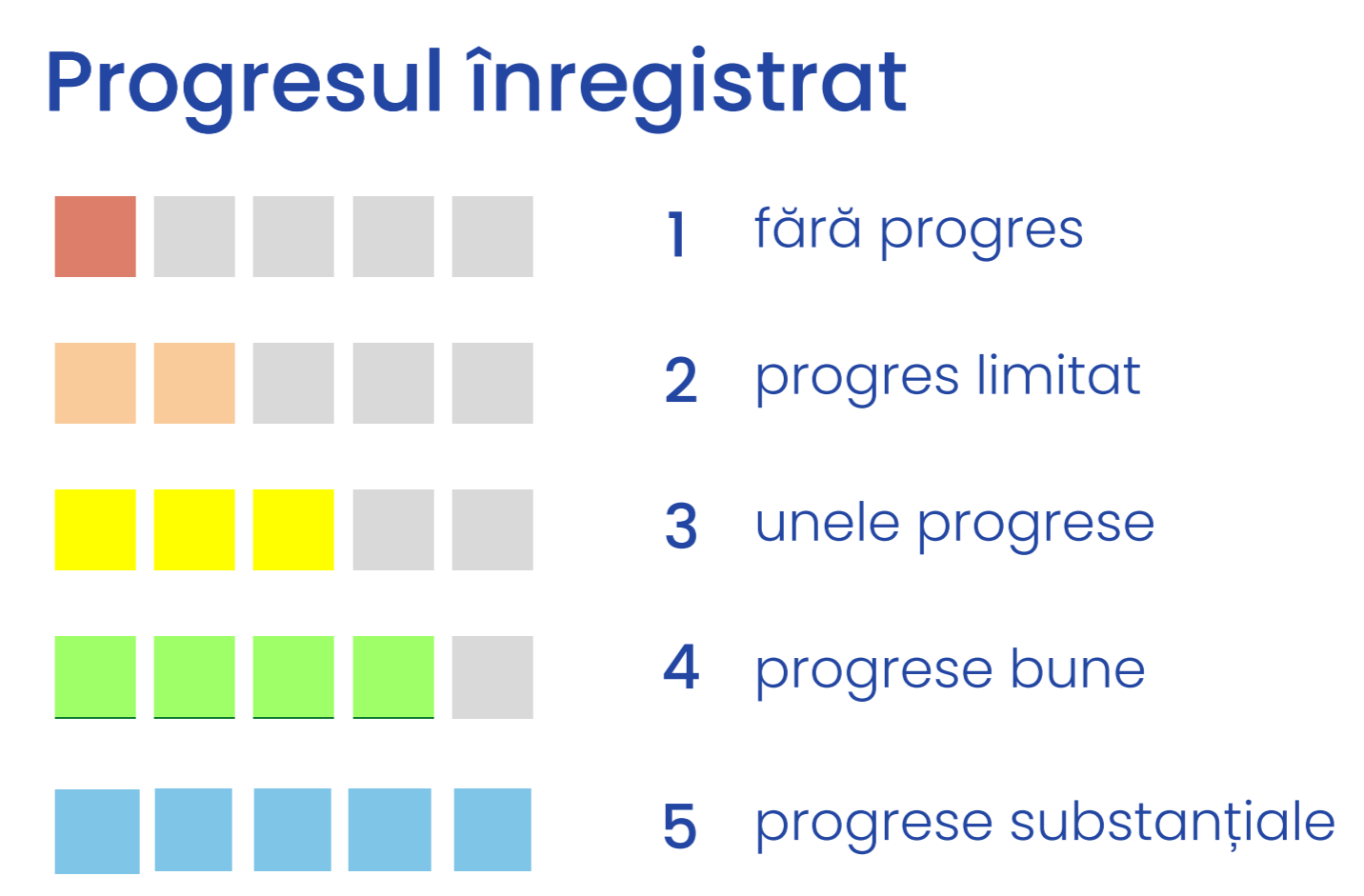
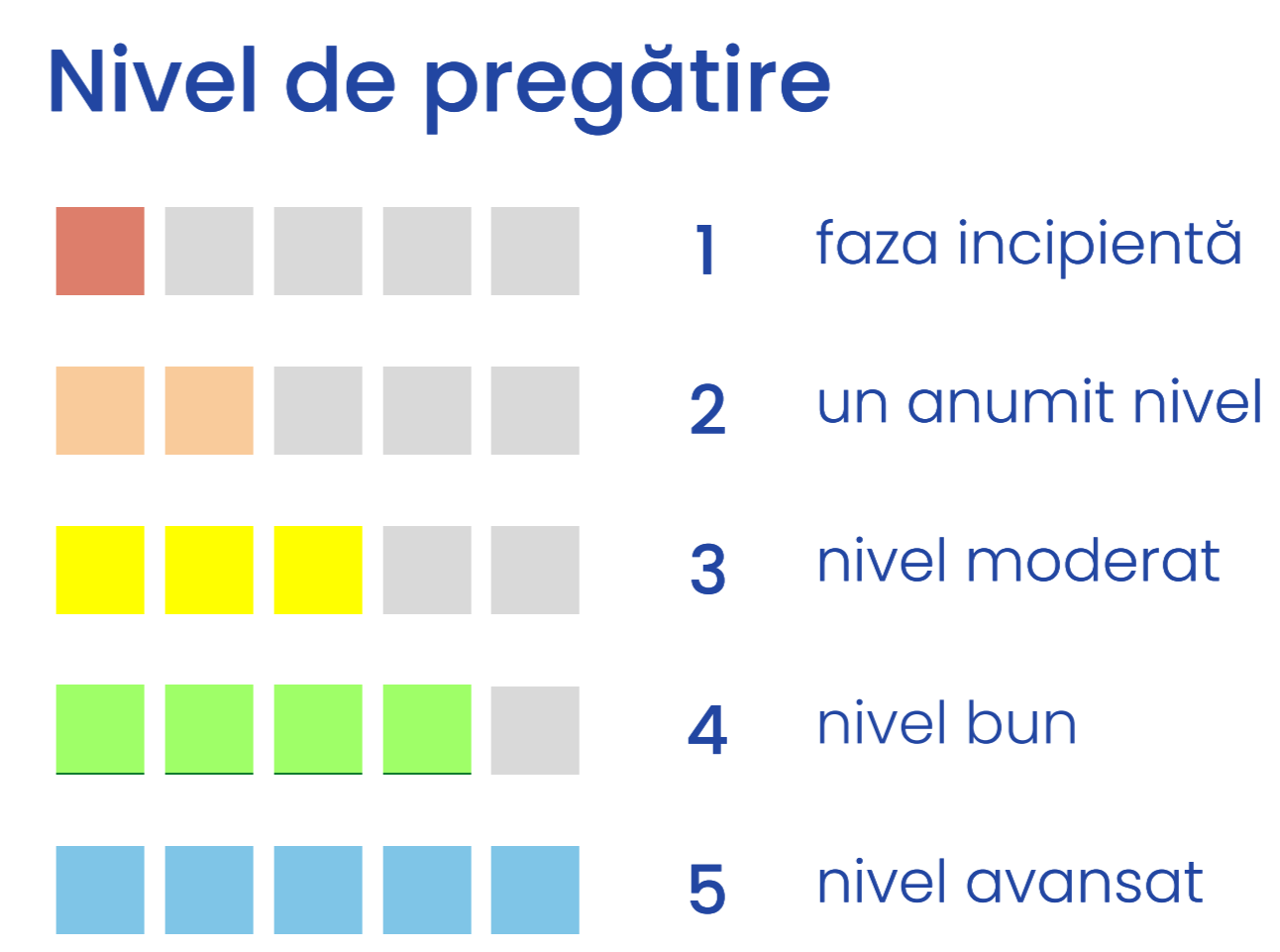
Clusterul V Resurse naturale, agricultură și coeziune

Clusterul VI Relații externe

Legendă

* Raportul Comisiei nu indică nivelul de pregătire/progres pentru capitolul Funcționarea instituțiilor democratice

La 20 octombrie 2024 a fost organizat Referendumul privind aderarea Republicii Moldova la UE

Cu votul majorității, integrarea europeană a fost inclusă în Constituția Republicii Moldova ca fiind obiectivul strategic al țării. Acest vot consfințește ireversibilitatea parcursului nostru european.

La Chișinău a fost lansat primul Manual privind negocierile de aderare ale Republicii Moldova la Uniunea Europeană

Manualul reprezintă un ghid esențial pentru toți cei interesați de procesul de integrare europeană. Publicația oferă o viziune detaliată asupra procesului de aderare, incluzând informații despre Uniunea Europeană, structura instituțiilor și principiile sale fundamentale. Sunt abordate subiecte, precum istoria extinderii UE, criteriile de aderare pentru statele candidate, relația dintre UE și Republica Moldova și efectele Acordului de Asociere. De asemenea, cartea detaliază pașii negocierilor de aderare, de la deschiderea până la închiderea capitolelor tematice, și prezintă exemple practice din experiența altor state membre, evidențiind bune practici și provocări.

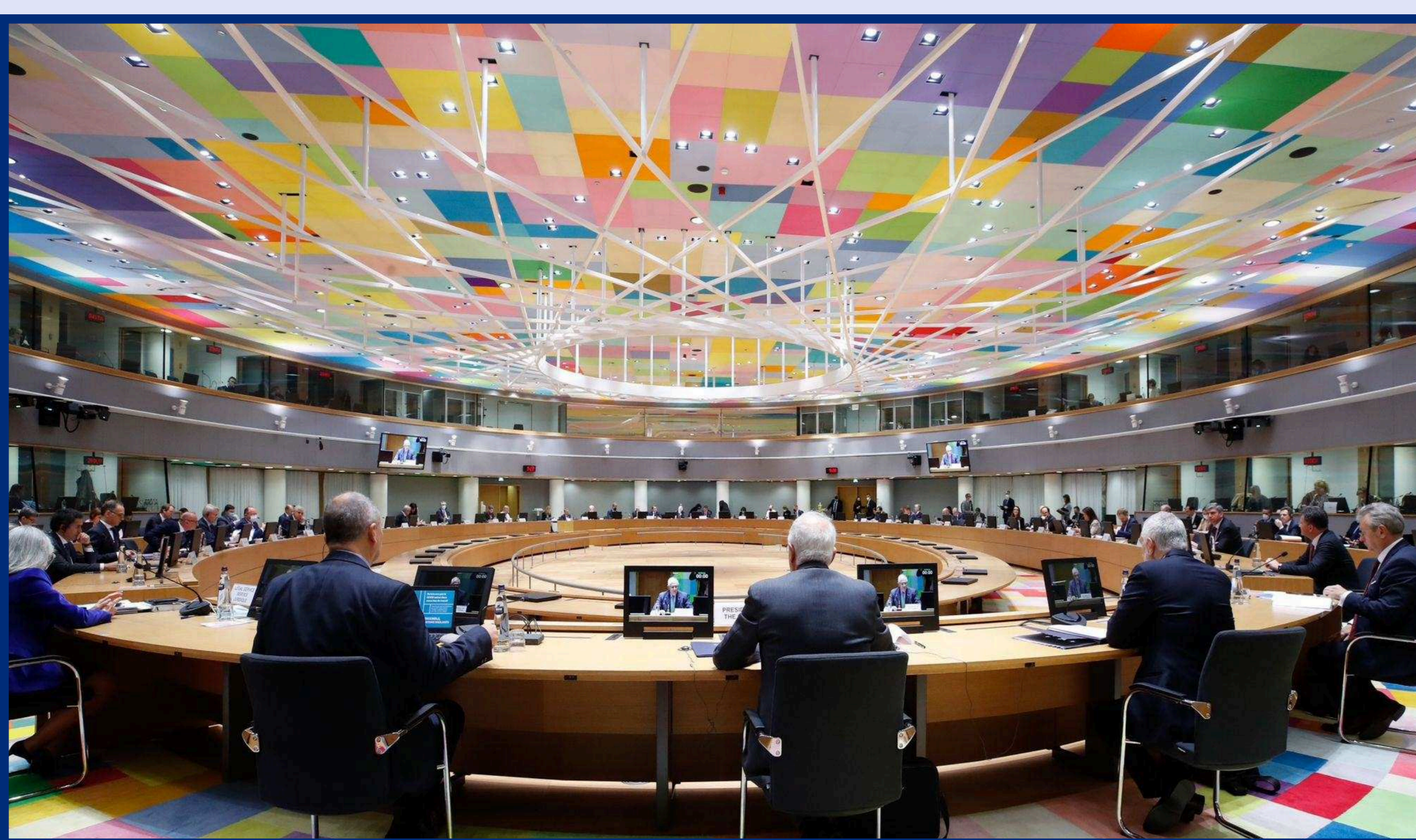
Dialogul politic și de securitate, esențial pentru procesul de aderare

Dialogul politic a continuat să se aprofundeze, demonstrând deschiderea și susținerea fără precedent atât a statelor membre, cât și a instituțiilor UE

Președinta Maia Sandu a întreprins în 2024 două vizite la Bruxelles: în perioada 28 - 29 aprilie când a fost invitată să prezinte viziunea Republicii Moldova la Conferința anuală privind bugetul UE și la 10 - 12 decembrie pentru a consolida relațiile dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și a accelera parcursul european al țării în contextul începerii noului mandat al liderilor instituțiilor europene.

La rândul nostru, la 10 octombrie, am găzduit vizita Președintei Comisiei Europene Ursula von der Leyen în cadrul căreia a fost anunțat Planul de Creștere Economică pentru Moldova în valoare de 1,8 miliarde euro. O altă vizită importantă a fost cea a Comisarului pentru Vecinătate și Extindere Oliver Varhelyi cu prilejul lansării screeningului bilateral la 10 iulie.

La Bruxelles s-a desfășurat cea de-a opta reuniune a Consiliului de Asociere Republica Moldova - UE

Pe 21 mai, la Bruxelles, a avut loc cea de-a opta reuniune a Consiliului de Asociere Republica Moldova - UE, și prima de după decizia Consiliului European (din decembrie 2023) de a deschide negocierile de aderare cu țara noastră. Reuniunea a fost prezidată de Înaltul Reprezentant al UE pentru Afaceri Externe și Politica de Securitate (2019-2024) Josep Borrell, iar delegația Republicii Moldova a fost condusă de prim-ministrul Dorin Recean.

A fost semnat Parteneriatul pentru Securitate și Apărare dintre Republica Moldova și UE

Prim-ministrul Dorin Recean și Înaltul Reprezentant al UE pentru Afaceri Externe și Politica de Securitate Josep Borrell au semnat pe 21 mai, la Bruxelles, Parteneriatul pentru Securitate și Apărare, țara noastră fiind primul stat non-UE care semnează un astfel de acord.

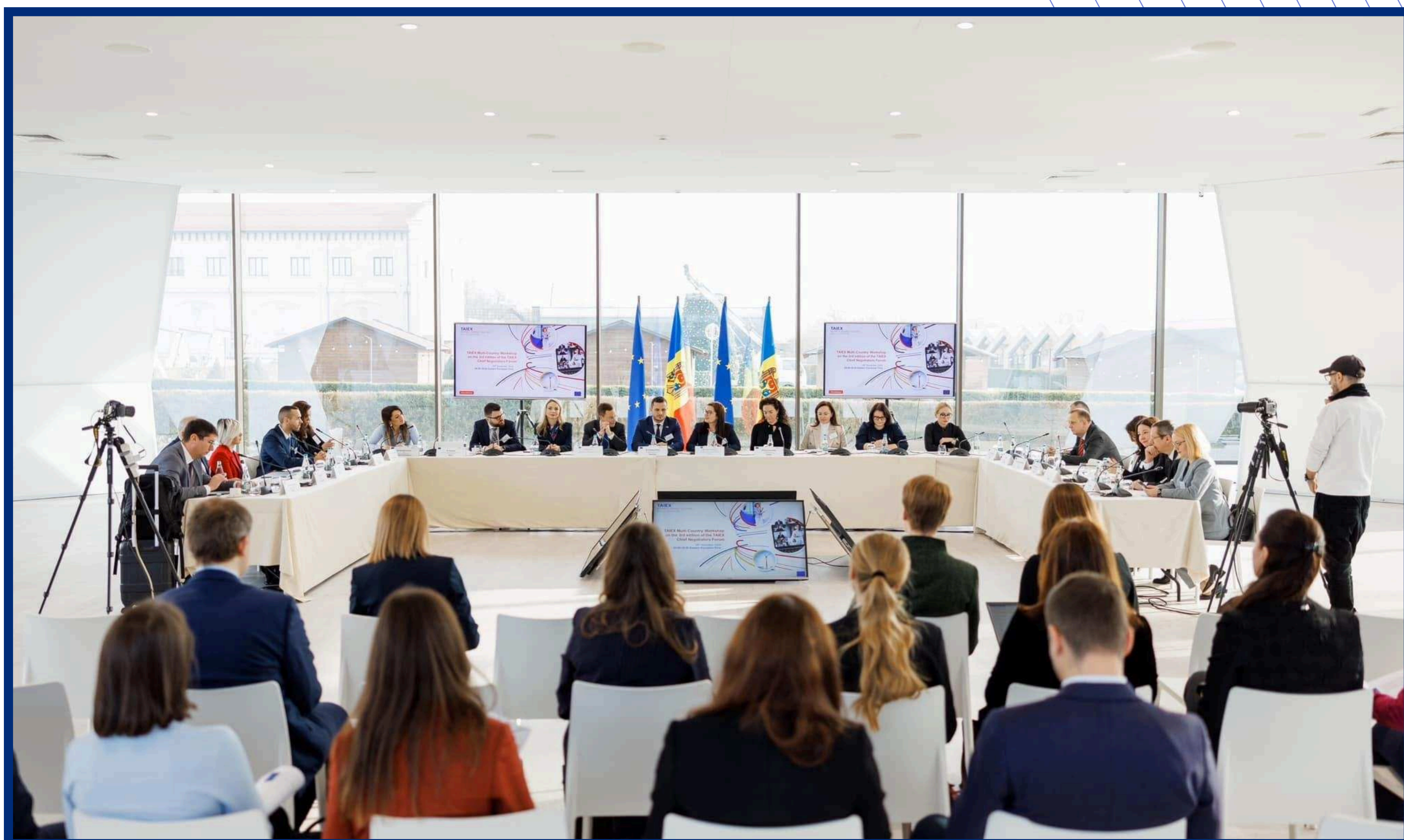
Acest document aduce cooperarea în domeniul politicii de securitate și apărare la un nou nivel și va permite o mai bună abordare a provocărilor comune, dar și aprofundarea în continuare a dialogului pe întreaga gamă de subiecte legate de securitate și apărare, utilizând cadrele existente și explorând noi căi de cooperare.

Viceprim-ministra pentru integrare europeană a efectuat mai multe vizite de lucru în afara țării și s-a întâlnit la Chișinău cu omologi și negociatori-șefi din alte state candidate

Viceprim-ministra pentru integrare europeană, Cristina Gherasimov, a întreprins 28 de vizite în afara țării, dintre care 13 vizite la Bruxelles (inclusiv una la Luxembourg), majoritatea pentru a participa la sesiunile de screening. Viceprim-ministra a fost invitată de două ori să ia parte la reuniunile Consiliului Afaceri Generale, principala instituție UE care decide cu privire la procesul de aderare la UE.

Aceste reuniuni au oferit prilejul de a le vorbi celor 27 de miniștri din statele membre ale UE despre progresul înregistrat în implementarea reformelor și importanța avansării cu pași rapizi în procesul de negocieri.

Pentru consolidarea dialogului cu statele membre UE, Cristina Gherasimov a întreprins vizite de lucru în România, Germania, Franța, Ungaria, Austria, Grecia, Estonia și Polonia. În același timp, a avut întrevederi cu miniștrii afacerilor externe sau europene din România,

Țările de Jos, Cehia, Danemarca, Franța, Germania și Polonia sosiți în vizită la Chișinău.

Țara noastră a intensificat dialogul și cu alte state candidate. În acest an, viceprim-ministra pentru integrare europeană s-a aflat cu vizite de lucru în Albania, Macedonia de Nord, Serbia și Ucraina. La rândul său, oficiala i-a invitat la Chișinău pe omologii săi din țările Balcanilor de Vest și Ucraina pentru a participa la cea de-a treia ediție a Forumului negociatorilor șefi, organizat de BIE cu susținerea TAIEX în perioada 27 - 29 noiembrie.

Mai multe state membre ale UE au semnat declarații de susținere a parcursului european al Republicii Moldova

Estonia, Franța, Germania, Italia, Letonia, Lituania, Luxembourg și Polonia au semnat declarații de susținere a parcursului european al țării noastre. Tot în acest an, au fost purtate discuții despre agreearea unor memorandumuri de înțelegere între BIE și instituțiile de resort din alte state.

Un important Memorandum de Cooperare a fost semnat cu Franța pe 22 noiembrie, la Chișinău. Un alt Memorandum de Cooperare a fost încheiat cu Macedonia de Nord la 13 decembrie.

Noi progrese în integrarea economică și sectorială

Intră în vigoare Declarația comună a operatorilor de telefonie mobilă din UE și din Republica Moldova privind reducerea tarifelor de roaming

Începând cu 1 ianuarie 2024, cetățenii moldoveni s-au putut bucura de călătoriile în UE fără grija fiecărui minut sau a datelor mobile consumate în roaming. Declarația comună privind reducerea tarifelor de roaming, semnată pe 30 mai 2023, reprezintă un pas important în procesul de aplicare a regimului „roaming ca acasă” și pentru Republica Moldova.

Este anunțat Planul de Creștere Economică pentru Moldova 2025-2027

În următorii trei ani, Uniunea Europeană își propune să investească în Republica Moldova 1,8 miliarde de euro. Resursele vor fi utilizate pentru proiecte de infrastructură și redresarea economică a țării. Anunțul a fost făcut la Chișinău de Președinta Comisiei Europene Ursula von der Leyen pe data de 10 octombrie.

ENTSO-E a anunțat creșterea capacității de export de energie electrică către Ucraina și Moldova

Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport pentru energia electrică (ENTSO-E) a comunicat pe 29 octombrie 2024 că limita de export va putea fi majorată de la 1700 megawați (MW) la 2100 MW începând cu 1 decembrie, asigurând în același timp stabilitatea sistemului energetic și securitatea operațională. Acest lucru contribuie la consolidarea securității aprovizionării cu energie electrică și reprezintă încă un semnal al sprijinului puternic al UE pentru reziliența energetică a Republicii Moldova.

Peste 66% din exporturile moldovenești au ajuns pe piața Uniunii Europene

Pe parcursul anului 2024 au fost înregistrate mai multe progrese economice – exportul de fructe și de nuci a crescut cu peste 30%, iar cel al preparatelor din fructe, legume și nuci – cu 110%. Exportul de cireșe pe piața europeană s-a majorat de 12 ori în 2024; Moldova este printre primii 10 exportatori de mere în UE, iar 81% din prunele moldovenești au ajuns pe piața europeană. Totodată, Consiliul UE a prelungit cu încă un an comerțul liberalizat dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova, pentru șapte categorii de produse agricole. Astfel, producătorii moldoveni pot exporta în continuare pe piața europeană, fără taxe și restricții cantitative, struguri de masă, roșii, usturoi, mere, cireșe, prune și suc de struguri.

Prelungirea Acordului privind liberalizarea transportului rutier până la 31 decembrie 2025 va avea și în continuare un impact important asupra creșterii exporturilor din Republica Moldova. Acordul urmărește să ajute Moldova în accesarea piețelor mondiale prin facilitarea tranzitului prin țările UE și, de asemenea, prin dezvoltarea în continuare a legăturilor sale cu piața UE. Acordul, semnat la 29 iunie 2022, a contribuit deja la sporirea substanțială a exporturilor pe căi rutiere către UE, în beneficiul ambelor economii.

A fost autorizat exportul de carne de pui din Republica Moldova în UE

La sfârșitul lunii aprilie 2024, Republica Moldova a obținut, în premieră, dreptul de a exporta în UE carne proaspătă de pasăre. Primul lot a fost expedit în spațiul comunitar în luna octombrie. Această decizie deschide noi oportunități pentru dezvoltarea industriei avicole din țară și favorizează integrarea economiei naționale pe piața unică europeană.

Au fost semnate mai multe acorduri care permit accesul Republicii Moldova la programe importante ale UE

Europa Digitală – Programul oferă finanțare industriei IT, întreprinderilor mici și mijlocii și instituțiilor publice în domenii, precum inteligența artificială, securitatea cibernetică, competențe digitale avansate.

Participarea la program va ajuta la dezvoltarea competențelor digitale, infrastructurii și inovației tehnologice, aducând beneficii cetățenilor prin servicii publice mai eficiente și oportunități în economia digitală.

EaSI – Programul pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială: susține inițiative care promovează locuri de muncă de calitate, incluziunea socială și condiții de muncă echitabile, asigurând cetățenilor acces mai bun la oportunități de angajare și sprijin social.

CERV – Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori: promovează drepturile fundamentale, egalitatea și participarea civică, consolidând coeziunea socială și accesul cetățenilor la justiție și protecție împotriva discriminării.

JUST – Programul „Justiție”: îmbunătățește accesul la justiție, formarea profesioniștilor din domeniul juridic și cooperarea judiciară, contribuind la consolidarea statului de drept și la protecția drepturilor cetățenilor.

NEPT – Experți Naționali în Formare Profesională: deschide oportunități de dezvoltare profesională pentru funcționarii publici moldoveni prin schimb de experiență și formare în instituțiile UE, ceea ce contribuie la modernizarea administrației publice.

SNE – Experți Naționali Detașați: va permite funcționarilor publici să activeze temporar în instituțiile UE, aducând experiență europeană directă în structurile naționale și îmbunătățind calitatea serviciilor publice pentru cetățeni.

Cooperare și parteneriate consolidate

Dezvoltarea capacităților instituționale

În 2024, peste 1300 de funcționari publici au participat la 39 de sesiuni de instruire organizate de BIE, cu susținerea partenerilor de dezvoltare, abordând teme, precum transpunerea acquis-ului comunitar, elaborarea prezentărilor naționale pentru screeningul bilateral, Programului Național de Aderare, pozițiilor de negociere, tehnici de negociere.

De asemenea, parteneriatele internaționale au facilitat schimburile valoroase de experiență pentru funcționarii publici. Cele două memorandumuri de cooperare semnate cu Franța și Macedonia de Nord în 2024 vor contribui la consolidarea capacităților autorităților publice.

Societatea civilă, mediul academic și de afaceri – parteneri în procesul de aderare la UE

Încă de la crearea sa, Biroul pentru Integrare Europeană și-a propus ca procesul de aderare să fie unul transparent și incluziv – societatea civilă, mediul de afaceri și cel academic, cât și moldovenii de peste hotare fiind văzuți ca parteneri cheie atât în procesul de negocieri, cât și în implementarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova. Astfel, mecanismul de coordonare a procesului de negocieri prevede posibilitatea ca reprezentanții societății civile, mediului academic și de afaceri să fie implicați în activitatea grupurilor de lucru.

Mulțumim tuturor partenerilor care au avut un aport la pregătirile pentru etapa de screening, dar și în eforturile de comunicare și diseminare a mesajelor privind beneficiile aderării la Uniunea Europeană.

Concluzii

Anul 2024 a fost unul plin de realizări pentru țara noastră. Trebuie să ne mândrim cu ele. Principalul obiectiv al anului a fost atins, și anume deschiderea propriu-zisă a negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Este efortul nostru, al tuturor. A fost și un an cu multe lecții învățate, în care am regândit întreg mecanismul de coordonare a integrării europene și am creat Biroul pentru Integrare Europeană.

Prin eforturile BIE, ale grupurilor de lucru și cu sprijinul partenerilor și prietenilor noștri, au fost puse bazele necesare pentru a avansa ferm și în anii următori. Înaintăm cu încredere spre viitorul european!

**Moldova
Europeană**

 @Biroul pentru Integritate Europeană

 @biroulpentruintegritateeuropeana

Chişinău 2025